

VOLER ASSOLIR EL CEL

Des de l'Antiguitat, la mitologia ha avisat l'home contra el seu intent d'arribar al cel. Entre els grecs hi havia el mite de Dèdal i el seu fill Ícar tancats pel al rei Minos de Creta al laberint que el propi Dèdal havia construït per encàrrec del rei per tancar-hi el Minoture; Dèdal fabricà unes ales amb plomes i amb elles poder sortir volant. Però tot volant per la Mediterrània, Ícar va desobeir l'avís del seu pare de no pujar massa amunt i no acostar-se massa al Sol, i la calor del Sol va fondre la cera i desfer les ales, i Ícar es va precipitar al mar.

Un altre tema és el de l'heroi Bel·leforont, que a lloms del cavall Pegàs volia arribar fins a l'Olimp, però Zeus amb el seu llamp ho impedí. O el cas de Faetó i el carro del Sol: fill d'una dona mortal i d'Heli, déu del Sol, que cada dia portava el seu carro des del palau del matí al de la nit a través del firmament; quan sabé el seu origen diví, Faetó va pujar amb el seu pare, i que aquest li deixés, a contracor, conduir el carro del Sol per un dia. Faetó es passejà per la volta celeste; però per tal que el veiessin bé els seus companys s'acostà massa a la Terra i produí moltes desgràcies: assecà grans regions de la Terra (els deserts) i ennegrí els seus habitants, i quan començava a provocar incendis, Zeus el fulminà amb el seu llamp i els cavalls lliures recuperaren el camí normal.

També a la Bíblia es troba el cas de la Torre de Babel. Tot són advertències que les regions celestes estan vetades a l'home ...

El primer cop que la Humanitat pogé fer realitat el desig fou el 12 d'abril de 1961, quan Iuri Gagarin (1934-1968) es convertí en el primer cosmonauta a bord de la "Vostok 1". Que les referències mitològiques hi eren presents en veu el fet que Nikita Krúixtxev, líder soviètic de l'època, es permeté fer broma sobre que ni Gagarin ni el segon cosmonauta, Titov, havien vist Déu en el cel.

Més formalment respectuosos foren els nordamericans, que iniciaren els vols suborbitals el maig de 1961 amb Alan Shepard i els vols orbitals amb John Glenn el febrer de 1962, dins del programa "Mercury", en temps de John Kennedy, l'únic president catòlic dels Estats Units, i iniciador de la conquesta de l'espai, que moriria assassinat. Glenn fou rebut en triomf com un heroi a Nova York després del seu vol. La pel·lícula "Elelgits per a la glòria" mostra bé l'ambient d'aquells primers temps de "carrera a la Lluna" entre russos i americans.

L'Astronàutica ha tingut molts èxits des d'aleshores, com l'arribada de l'home a la Lluna el 1968 (òrbita) i 1969 (superfície) i els 12 llunautes americans. Però també ha tingut fracassos tràgics: les morts de Komarov l'abril de 1967, i de Dobrovolski, Volkov i Patsaiev el juny de 1971 amb la Sojuz 11, o l'explosió del Challenger el gener de 1986.

I fins episodis ambivalents, com el de l'Apol·lo 13, l'abril de 1970, que ha donat lloc a una pel·lícula. O el de la Sojuz 18A el 5 d'abril de 1975: el coet llançador fallà i als cosmonautes Vassili Lazàrev i Oleg Makàrov no se'ls situà la nau en òrbita, els comandaments de la nau no anaven; ho arreglaren manualment, i hagueren de tornar a la Terra reentrant a l'atmosfera, amb un gran angle de fricció, no caigueren a la zona prevista i un paracaigues no s'obrí, però en lloc d'estavellar-se la nau rebotà i anà rodolant fins a frenar-se a pocs metres d'un profund precipici. Lazàrev i Makàrov en sortiren sans i estalvis, i més endavant tornaren a sortir a l'espai en missions més exitoses.

(publicat a El 9 Nou el 23 de març de 1998)